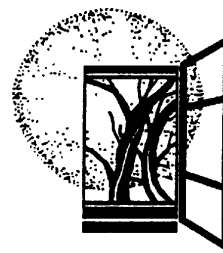

Bulletin

**ZPRAVODAJ ČESKÉ SPOLEČNOSTI PRO KRAJINNOU EKOLOGII
REGIONÁLNÍ ORGANIZACE IALE ČESKÉ REPUBLIKY**
(Czech Regional Organization of the International Association for Landscape Ecology; CZ-IALE; www.iale.cz)

Volby hlavního výboru CZ-IALE

Vážení členové společnosti,

v roce 2015 končí volební období hlavního výboru CZ-IALE, který pracoval ve složení: Zdeněk Lipský (předseda), Ivo Machar (místopředseda), Linda Drobilová (hospodář), Zbyněk Ulčák (tajemník, Antonín Buček, Dušan Romportl, Jan Skaloš (členové výboru).

Hlavní výbor dne 20.10.2015 jmenoval volební komisi, jejímž předsedou je Zbyněk Ulčák, členy Jan Dostálík, Ivo Machar a Jaroslav Vojta.

Volební komise vyhlašuje volby do hlavního výboru s níže uvedenými důležitými termíny a pravidly:

- všichni členové CZ-IALE jsou vyzýváni k zaslání návrhů kandidátů na členy hlavního výboru na adresu předsedy volební komise (ulcak@fss.muni.cz)
- navrhopán může být každý člen CZ-IALE vyjma Ivo Machara, Dušana Romportla, Jana Skaloše a Zbyňka Ulčáka, kteří jsou členy hlavního výboru již druhé funkční období po sobě
- Seznam členů CZ-IALE je umístěn na webových stránkách CZ-IALE v sekci Úvod - http://www.iale.cz/downloads/CZ-IALE_clenove_2015.pdf
- navrhopat členy do hlavního výboru můžete do 6.12.2015, při svém návrhu prosím dbejte na proporcionální zastoupení kandidátů z jednotlivých regionů
- tajná volba proběhne korespondenčně, hlasovací lístek bude zaslán poštou všem členům na adresu, kterou uvedli v přihlášce do CZ-IALE. Případné změny v adrese hlaste co nejdříve Zbyňkovi Ulčákovi (ulcak@fss.muni.cz).
- po ukončení návrhového kola volební komise osloví kandidáty, zda s kandidaturou souhlasí
- všechny navržené kandidáty, kteří odsouhlasí svoji kandidaturu do voleb hlavního výboru CZ-IALE, uvede jmenovitě volební komise na hlasovací lístek
- orazítkované hlasovací lístky budou do 23.12.2015 rozeslány poštou členům CZ-IALE
- úprava hlasovacích lístků bude platná jen v tom případě, že bude ze seznamu vyškrtnuto alespoň tolik kandidátů, aby jich zůstalo maximálně 7 neškrtnutých.

- takto upravené lístky členové mohou zaslat na adresu předsedy volební komise: Zbyněk Ulčák, katedra environmentálních studií, Fakulta sociálních studií MU, Joštova 10, 602 00 Brno, tak aby došly nejpozději do dne předcházejícímu dni voleb (tedy do 10. 2. 2016) nebo je v den volby vhodit do hlasovací urny nejpozději do 11:00. Volební den bude součástí Výročního plenárního zasedání konaného 11. 2. 2016 v Olomouci na Univerzitě Palackého.

Za volební komisi dne 27.10.2015 Zbyněk Ulčák

Výroční plenární shromáždění CZ-IALE

Hlavní výbor CZ-IALE svolává výroční plenární shromáždění společnosti, které se bude konat **11. února 2016 v 15:00 hod.** po skončení semináře „Krajina a těžba (nejen) střední Moravy“ ve Filmovém sálu Univerzity Palackého v Olomouci, Univerzitní 3.

Program výročního plenárního shromáždění:

1. Výroční zpráva Hlavního výboru o činnosti CZ-IALE v roce 2015
2. Zpráva o hospodaření CZ-IALE v roce 2015
3. Zpráva revizní komise
4. Schválení nových stanov společnosti podle občanského zákoníku
5. Plán činnosti CZ-IALE v roce 2016
6. Výsledky voleb Hlavního výboru společnosti na období 2016-2020
7. Různé

Na shromáždění bude možné zaplatit **členské příspěvky**.

Letošní plenární shromáždění je významné jednak s ohledem na zahájení činnosti **nového Hlavního výboru**, jednak pro nutnou a povinnou změnu Stanov, kterou může a musí schválit jedině plenární shromáždění. Zváni jsou proto všichni členové CZ-IALE.

ODBORNÝ SEMINÁŘ

Krajina a těžba (nejen) Střední Moravy

Zveme Vás na seminář zaměřený na různé aspekty vlivu povrchové těžby na krajinu a její obnovu. Cílem semináře je zhodnocení aktuálního stavu přístupu k obnově krajiny po těžbě kamene, štěrku a písku a naznačení dalšího možného vývoje. Modelovým územím nám bude oblast Střední Moravy. Seminář je určen pro studenty a akademické pracovníky, zaměstnance státní správy, zástupce neziskového sektoru i těžebních společností.

Datum: 11.2.2016

Místo: Univerzita Palackého v Olomouci, Filmový sál, Univerzitní 3

Program:

8:30 – 9:00	Registrace
9:00 – 9:10	Úvodní slovo (I. Machar)
9:10 – 10:40	Trendy v obnově krajiny po těžbě K. Prach (Jihočeská univerzita a Botanický ústav AV ČR, Třeboň), T. Gremlica (Ústav pro ekopolitiku), K. Lorek & K. Botková (Českomoravský štěrk, a.s.)
11:00 – 12:30	Praktické aspekty a příklady K. Řehounková (Jihočeská univerzita), D. Póč (Těžební unie), H. Psotová (Arvita P)
12:50 – 14:20	Specifika a potenciál krajiny Střední Moravy M. Servus (AOPK Správa CHKO Litovelské Pomoraví), J. Šírek (Mikroregion Střední Haná), Z. Vermouzek (Česká společnost ornitologická)
14:20 – 14:30	Závěrečné slovo (I. Machar), následuje raut a volná diskuze

Po ukončení programu semináře se bude konat výroční schůze členů CZ-IALE.

V rámci semináře je možné vystavit vlastní postery na danou tematiku. Prosíme o nahlášení posteru při přihlašování. Pro postery není požadován jednotný formát.

Seminář je pro účastníky zdarma. Kapacita sálu je omezená, prosíme o **přihlášení se do 31.1.2016**.

Kontakt pro přihlášky a dotazy: Kamila Botková (kamila.botkova@cmsterk.cz, +420 725 596 676)

Na seminář zvou:

15 let České společnosti pro krajinnou ekologii

Česká společnost pro krajinnou ekologii, CZ-IALE byla oficiálně ustavena a zaregistrována již v roce 1999. Její 15. výročí tedy připomínáme s malým zpožděním. Následující text je výtahem z obsáhlejšího článku, který inicioval Pavel Kovář a který již vyšel v časopisu *Ochrana přírody* (Kovář, P., Lipský, Z., 2015: *Půlkulaté výročí založení České společnosti pro krajinnou ekologii. Ochrana přírody*, 70, č. 3, Kulárová příloha, s. IV-VI).

Založení nové vědecké společnosti, sdružující odbornou komunitu z rozvíjejícího se oboru ekologie krajiny, předcházela delší a složitější historie sahající daleko před rok 1989 do období socialistického Československa. Roku 1982 po předchozích integračních snahách na světových víceoborových konferencích vznikla Mezinárodní asociace pro ekologii krajiny (International Association for Landscape Ecology, IALE). Stalo se to na mezinárodním sympóziu na území Československa, v Piešťanech. Zakladatelská generace (Z.Naveh, I.S.Zonneveld, M.Godron, R.T.T.Forman ad.), která vzápětí vyprodukovala řadu oborových monografií a učebnic, určila na jistou dobu směr nově etablovaného oboru, který teprve hledal svá teoretická jádra a institucionální zakotvení. Špatný stav kvality životního prostředí a zacházení s krajinou nastolil i u nás poptávku po vzniku organizační platformy, na níž by se setkávali odborníci, kteří se vědecky i prakticky zabývají problémy krajiny.

Na území Československa organizoval pravidelná mezinárodní setkání ve sféře krajinné ekologie s důrazem na územně plánovací praxi dr. Milan Ružička z Ústavu *biologie krajiny* SAV, předchůdce současného Ústavu krajinné ekologie SAV v Bratislavě. V českých zemích pořádal trochu odlišně koncipované mezinárodní konference "*Bioindicators Deterioration Regionis*" zaměřené hlavně na problémy znečištěného prostředí a poškozené industriální krajiny, Ústav krajinné ekologie (ÚKE) ČSAV pod vedením prof. Emila Hadače. Základy ekologického zkoumání v Česku postavené na mezioborové komunikaci vznikaly jak z teoretických bádání, tak ze studií modelových území Třeboňska, Broumovska a Mostecka. Jako shrnující koncepční publikace lze uvést např. *Hadač E. et al., 1977: Complex interdisciplinary investigation of landscape. - Landscape Planning, 4: 333-348* nebo česky psanou knihu *Emila Hadače Krajina a lidé – úvod do krajinné ekologie (Academia, Praha, 1982)*.

Do osudu Ústavu krajinné ekologie fatálně zasáhlo v 80. letech 20. století jeho "vymístění" z několika středočeských pracovišť do jihočeského Biologického centra ČSAV. Pozdější vývoj bohužel potvrdil názor skeptiků (který sdílel E. Hadač, ostatně záhy v 63 letech penzionovaný), že to je začátek konce světově pionýrské instituce pro obor, který byl v aplikacích režimem tabuizován. Útěk nejlepších pracovníků jak do tuzemské, tak zahraniční emigrace, a obsazování jejich míst komunistickými kádry samozřejmě erozi ústavu podpořily. Do nových počátků po r. 1989 se stále více prosazovaly "manažerské" názory s oborově redukcionistickými tendencemi, takže do vedení ústavu se dostávali specialisté (mykologie, ichtyologie, fyziologie rostlin). Sotva se dalo předpokládat, že ředitel bude dál prosazovat ekologii krajiny v její interdisciplinaritě a že nenapře své úsilí k účelové přeměně.

Pokusem o kompenzaci ztráty role ÚKE bylo na konci 80. let založení Sekce pro krajinnou ekologickou botaniku v rámci Československé botanické společnosti. Toto uskupení existovalo 17 let. Sekce pořádala pro své členy a zájemce exkurze a diskusní semináře na krajinně ekologická témata, ale pole působnosti měla logicky omezené.

Po roce 1989 se objevily nové možnosti a v průběhu 90. let zesílilo společné úsilí reprezentantů oborů, které měly krajinu ve svém hledáčku. Ještě před vstupem ČR do Evropské unie jsme využili kontaktů s Mezinárodní asociací pro ekologii krajiny a na jejím

půdorysu se shodli na pravidlech vytvoření a fungování České společnosti pro krajinnou ekologii jako národní odnože IALE (zkráceně CZ-IALE). Společnost si úspěšně připravila půdu k svému fungování na mezinárodní úrovni mj. zorganizováním reprezentativní konference v r. 1998, první svého druhu v novodobé historii ČR, která byla spojena s oslavami 650. výročí založení Univerzity Karlovy v Praze. Zúčastnili se jí zástupci 29 zemí šesti kontinentů včetně čelných představitelů oborů. Někteří z nich, jež za předchozího režimu s represivními tendencemi vůči ekologii podporovali kontakty se Západem a hlavně mladé adepty, obdrželi při té příležitosti vysoké medailové ocenění Karlovy univerzity (Z. Naveh, R.T.T. Forman, H. Balslev, J.R. Gosz, O. Wilmannsová, R.G.H. Bunce, A. Krauklis). Z konference vzešla publikace *Nature and Culture in Landscape Ecology (Experiences for the 3rd Millennium)* vydaná nakladatelstvím Karolinum.

Společnost byla formálně ustavena na plenárním shromáždění 4. února 1999 v Brně a potvrdila úsilí členů rozvíjet na našem území krajinnou ekologii jako vědecký obor s dosahem do praxe plánování a ochrany krajiny. Byly schváleny Stanovy a Pavel Kovář pověřen coby kontaktní osoba s Mezinárodní asociací pro ekologii krajiny projednat podmínky členství jako národní odnože IALE na kongresu IALE v USA (Snowmass Village 1999). Registrace Regionální organizace IALE České republiky neboli České společnosti pro krajinnou ekologii Ministerstvem vnitra ČR má datum 15. března 1999.

Předsedy CZ-IALE od jejího založení do současnosti byli zvoleni: geobotanik, geobiocenolog, lesnický ekolog, fyzický geograf (P. Kovář, A. Buček, P. Maděra, Z. Lipský). Vnitřní život Společnost se odvíjí z nabídky několika typů setkávání a oborové činnosti. Výroční konference (přístupné komukoli z odborné komunity zvnějšku) mají kromě nezbytného plenárního projednání provozních záležitostí odbornou část – konferenci nebo seminář na aktuální krajinně ekologické téma. První výroční konference se konala 18. ledna 2000 v Praze, zatím poslední 6. února 2015 v Brně. Střešní témata konferencí pokrývají teoretické i praktické aspekty současných směrů výzkumu v krajinné ekologii (např. *"Současné změny ve využívání krajiny v ČR a nové trendy v krajinné ekologii"*, 2001; *"Geo/bio/diverzita - integrující perspektivy"*, 2009 nebo *"Management chráněných území"*, 2012). Jedna z výročních konferencí se věnovala také výuce a vzdělávání v oboru („*Vysokoškolské vzdělávání v oblasti ochrany a managementu krajiny*“, Litovelské Pomoraví 15.–16.4.2011). Členové Společnosti se pravidelně zúčastňují evropských a světových kongresů IALE stejně jako mezinárodních krajinně ekologických sympozií, pořádaných v pravidelných 3letých intervalech na Slovensku.

Náš vlastní příspěvek k organizaci mezinárodních setkání většího rozměru se projevil kromě výše zmíněné konference v Praze 1998 další mezinárodní konferencí *"Landscape structures, functions and management: response to global ecological change"* 3.–6. září 2010 v Brně. Navštívilo ji přibližně 200 participantů z 33 zemí, převážně z Evropy, s početnou výpravou např. z Japonska či Ruska, nebo se zástupci z USA, Kanady či Nového Zélandu.

K důležitým aktivitám CZ-IALE patří od roku 2003 každoroční pořádání mezinárodní mezioborové konference *"Venkovská krajina"*, určené zejména mladým a začínajícím vědcům, doktorandům a pořádané tradičně ve spolupráci s ekologickým institutem Veronica v Centru ekologické výchovy Hostětín v Bílých Karpatech. Další tradiční a pravidelnou akcí s roční periodicitou pořádanou již od r. 2002 v Brně je dvoudenní seminář *"ÚSES – zelená páteř krajiny"*, věnovaný teoretickým i praktickým aspektům navrhování a realizace ekologických sítí. V rámci CZ-IALE se také utvořila pracovní skupina pro plánování krajiny (vedoucí A. Salašová) napojená na aktivity centra pro implementaci Evropské úmluvy o krajině CENELC.CZ, o.p.s., a na Českou komoru architektů.

K uvedeným činnostem je třeba od r. 2005 přiřadit terénní praktikum a krajinářské dílny, organizované vždy ve vybraném území, nejčastěji ve vazbě na specifické krajinné fenomény. První taková terénní akce se uskutečnila v přírodním parku Svratecká hornatina, další v NP Podyjí, v CHKO Litovelské Pomoraví, v CHKO Žďárské vrchy atd.). Přizváni jsou vždy znalci z různých disciplín a místní experti - dle povahy klíčových faktorů určujících strukturní zvláštnosti nebo dynamiku území.

V roce 2002 byla Česká společnost pro krajinnou ekologii přijata za člena RVS (Rady vědeckých společností při AV ČR), což jí mj. umožňuje žádat o granty finančně podporující specifikované činnosti. Jednou z hlavních forem takové aktivity se stalo vydávání vědeckého časopisu *Journal of Landscape Ecology* (nulté číslo vyšlo v r. 2007, od r. 2008 vycházejí 2 a od r. 2011 stabilně 3 čísla ročně). Redakční rada má mezinárodní složení. Časopis je v současné době indexován řadou bibliografických databází, nejčerstvěji DOAJ (Directory of Open Access Journals). Publikované články jsou dostupné v tištěné (ISSN 1803-2427) a elektronické on line verzi (ISSN 1805-4196) v ošetření společnosti De Gruyter Open. Pro členy CZ-IALE vychází od r. 2000 2 až 4krát ročně elektronický *Bulletin CZ-IALE* přinášející aktuální informace, bilanční zpravodajství a novinky z tuzemského a mezinárodního života oborové pospolitosti.

Z veřejných aktivit Společnosti lze jmenovat ve stručnosti: např. participaci předsedy CZ-IALE Pavla Kováře v meziresortní skupině ustavené při MŽP ČR pro implementaci Evropské úmluvy o krajině Českou republikou. Skupinou byl vypracován materiál s návrhem na podpis a následnou ratifikaci Evropské úmluvy o krajině Českou republikou. Vláda vyjádřila souhlas s podpisem a ratifikací na svém zasedání 30.10.2002. Jinou záležitostí byl otevřený dopis předsedy CZ-IALE premiéru S. Grossovi ve věci respektu k vědeckým faktům jako základnímu kritériu při posuzování a rozhodování o věcných otázkách při plánovaném záměru říčních úprav spojených s budováním dvou stupňů na Labi v Malém Březně a v Prostředním Žlebu.

Vyjádření společnosti k veřejným kauzám s dopadem na krajinu nebo na podporu ekologie krajiny jako oboru byla celá řada, jmenujme ještě dopisy ministru dopravy M.Šimonovskému (září 2005), Krajskému úřadu Pardubického kraje (leden 2006) ve věci trasování rychlostní komunikace, předsedovi AV ČR (listopad 2005) v záležitosti reflexe potřeby krajinně-ekologického institucionalizovaného výzkumu v ČR ve světle rozhodnutí zrušit Ústav ekologie krajiny, dopis ministru dopravy P.Bendlovi, aby se zasadil o zrušení záměru zbourat architektonicky cennou, unikátní historickou nádražní budovu v Ústí nad Orlicí, dopis ministru životního prostředí T. Chalupovi ve věci dlouhodobě konfliktního managementu Národního parku Šumava, angažmá v záležitosti velkoprojektu na vybudování kanálu Dunaj-Odra-Labe, nejnověji pak dopis poslancům Parlamentu ČR s apelem na neschválení senátních pozměňovacích návrhů k novele zákona na ochranu zemědělského půdního fondu, které by ve svém důsledku popřely jeho smysl.

Společnost plnila také svou roli ve stimulaci mezinárodních projektů, které získali a garantovali její členové na svých mateřských pracovištích. Jednalo se o:

- 5. rámcový program - EU projekt BIOHAB (Biodiversity and Habitats, 2002-2005), primární publikační výstupy:
 - Bunce R.G.H., Groom G.B., Jongman R.G.H., Padoa-Schioppa E., Ingegnoli V., Kovář P. et al., 2005 :*Handbook for Surveillance and Monitoring of European Habitats. Alterra-rapport 1219. Wageningen*; Bunce R.G.G., Metzger M.J., Jongman R.G.H., Brandt J., de Blust G., Elena-Rossello R., Groom G.B., Halada L., Höfer G., Howard D.C., Kovář P. et al., 2007: *A standardized procedure for surveillance and monitoring European habitats and provision of spatial data.*

Landscape Ecology, 23(1): 11-25;

- 5. rámcový program - EU projekt ELCAI (European Landscape Character Assessment Initiative, 2003-2005), publikační výstupy:
 - Wascher, D. (ed.), 2004: *Learning from European Transfrontier Landscapes*, Alterra, Wageningen;
 - Wascher, D. (ed.), 2005: *European Landscape Character Areas*, Alterra, Wageningen;
- OPVK Projekt CZ.1.07/2.3.00/20.0004 Landteam ("Creation and development of multidisciplinary team on the basis of landscape ecology" , 2011-2014), primární publikační výstup:
 - Maděra P., Kovář P., Romportl D., Buček A. et al., 2014: *Czech villages in Romanian Banat: Landscape, nature, and culture*. Mendel University, Brno.

Závěrem lze říci, že - bohužel - v novém období naší historie zanikla pracoviště, která se dříve zabývala stavem a vývojem krajiny (jak akademické ústavy, Geografický ústav a Ústav ekologie krajiny AV ČR, tak aplikačně zaměřený Terplan - Státní ústav pro územní plánování). Univerzity a další instituce provozující vědu mají krajinnou ekologii spíše na okraji některého z tradičních a stále více redukcionisticky pojímaných oborů (což souvisí mj. i se způsobem hodnocení vědeckých výkonů ve vědě obecně). Krajinná ekologie je svou povahou "encyklopedický" směr, který ovšem musí umět podle ad hoc potřeby uplatnit důraz na žádoucí vnitrooborový aspekt zkoumaného nebo posuzovaného předmětu při jeho složitosti. Formulace otázek k řešení tedy není triviální. Spektrum výstupů i v aplikacích je širší než u tradičních vědních disciplín a s nadsázkou řečeno, publikace v časopise *Nature* není jediným nebo dokonce vytouženým cílem snažení. Státu začíná chybět (ve skutečnosti už dávno chybí) kompetentnost ve správě krajiny opřená o systematicky vychovávané absolventy univerzit v základním oboru. Projevuje se to stále více při kontroverzních kauzách souvisejících s využíváním krajiny, změnami ve využívání a zásazích do krajiny. Z toho důvodu je práce České společnosti pro krajinnou ekologii i společensky významná.

Pavel Kovář, Zdeněk Lipský

Světový kongres IALE 2015 v Portlandu

Začátkem července se sjelo bezmála 1000 krajinných ekologů do severního Oregonu na světový kongres s podtitulem „**Crossing Scales, Crossing Borders: Global Approaches to Complex Challenges**“. V rámci samostatných 50ti symposií zde zazněly příspěvky v podstatě všech zásadních témat ekologie krajiny, která si dovedeme představit – od krajinné architektury a designu, přes výzkumy změn struktury krajiny, biodiverzity až po sociální aspekty ochrany a managementu krajiny. Silně zde rezonoval rozdíl mezi americkou (*pattern & process*), evropskou (*people, politics & action*) a nově také čínskou školou, velmi pěkně toto rozdělení reflektovalo symposium organizované zástupci IALE-EU, kde proběhlo trefné srovnání dosavadního vývoje, současného stavu a budoucího směřování jednotlivých škol.

Na kongresu bylo možné diskutovat s celým orlojem několika ikonických postav světové krajinné ekologie (namátkou Jianguo Wu, Monica Turner, Richard Forman, Kevin Gutzewiller, Lenore Fahrig, Felix Kienast a celá řada dalších). John Wiens měl

nezapomenutelnou přednášku „*The bucket list for Landscape Ecology*“ a celé symposium věnované jeho životnímu dílu a odkazu bylo nabitě skvělými řečníky.

V rámci kongresu tradičně proběhlo několik tematických workshopů a post-konferenčních exkurzí, zároveň proběhlo několik neformálních schůzek. Mezi ně patřilo setkání členů IALE Europe, kde se diskutovalo o dalším směřování evropské skupiny. CZ-IALE zde bylo vyzváno k organizaci tematického workshopu v roce 2016.

Na kongres dorazilo překvapivé množství Evropanů, nejvíce tradičně z Holandska (snad díky přímé lince Amsterdam – Portland) a Velké Británie, významně byli zastoupeni Portugalci, Italové, Španělé či Poláci, Českou republiku pak reprezentovali 3 zástupci (Hana Skokanová, Bořivoj Šarapatka a autor příspěvku).

Dušan Romportl

Výročí rady vědeckých společností České republiky

CZ-IALE je od roku 2002 členem Rady vědeckých společností České republiky. Členství je pro nás spojené především s významnou finanční dotací, bez níž bychom si nemohli dovolit vydávat tištěný recenzovaný časopis *Journal of Landscape Ecology*. Členství v Radě však zdaleka není samozřejmostí. Společnost musí prokázat, že svým zaměřením, činností a členskou základnou splňuje stanovy a podmínky Rady a je určitou zárukou rozvoje, případně i popularizace a aplikace vědecké činnosti v daném oboru. Každoročně žádá o členství několik nových společností. V loňském roce byla ze dvou žádostí jedna společnost přijata a jedna odmítnuta, v letošním roce nebyla ze dvou společností ucházejících se o členství přijata ani jediná.

Rada vědeckých společností ČR vznikla v roce 1990. V letošním roce si tedy připomíná 25. výročí. V současné době sdružuje 76 vědeckých společností, jejichž členská základna dohromady čítá přibližně 34 000 členů. Největší společnosti mají přes 2000 členů. Česká společnost ornitologická, sdružující kromě vědeckých pracovníků stovky nadšených amatérských pozorovatelů a kroužkovačů ptáků má asi 2300 členů stejně jako Česká společnost kardiologická, která je naopak typickou profesní společností. Česká společnost chemická čítá kolem 2200 členů a Jednota českých matematiků a fyziků asi 2100 členů.

Naše společnost jistě nepatří k těm velkým, ale jsou i menší. Asi 12 společností má méně než 100 členů. Početně nejmenší je Česká společnost novořeckých studií (31 členů). Jednou z podmínek, nikoliv však výhradní, je, aby společnost vydávala vlastní odborné periodikum, což tato nejmenší společnost splňuje.

Podle předmětu svého vědeckého zájmu jsou vědecké společnosti v Radě rozděleny do tří oblastí: 1. Neživá příroda; 2. Živá příroda a chemické vědy; 3. Společenské vědy. Česká společnost pro krajinnou ekologii byla od svého přijetí až do roku 2013 zařazena v oblasti Společenských věd, poté byla přeřazena do oblasti Živé přírody. Mnoho českých společností je současně členem mezinárodních evropských nebo světových společností. Rada vědeckých společností prostřednictvím Akademie věd ČR většině našich společností hradí příspěvky spojené s tímto členstvím. Toho však nemůžeme v našem případě využít, protože v IALE jsou příspěvky pouze individuální, nikoliv kolektivní za celou národní společnost.

Zdeněk Lipský

Spojený světový a evropský kongres biologie ochrany přírody - ICCB/ECCB

První srpnový týden se v jihofrancouzském letovisku Montpellier konala nejvýznamnější akce ochrany přírody – spojený světový a evropský kongres společnosti konzervační biologie (SCB). Na konferenci dorazilo přes 2000 účastníků z bezmála stovky zemí celého světa – výsledkem tak bylo přes 900 přednášek v každodenních 10 paralelních sekcích a 750 posterových sdělení rozdělené do 2 dnů. Jakkoli byla konference organizačně skvěle zvládnutá, enormní množství prezentací nebylo zkrátka v silách jedince rozumně obsáhnout. Přesto jsme s dalšími zúčastněnými kolegy z ČR (zástupci AV ČR, univerzit, NGOs i státních organizací) konstatovali, že se jedná o jednu z nejlepších konferencí, kterou jsme kdy navštívili. Tak jako sama ochrana přírody vyžaduje zapojení odborníků nejrozličnějších profesí, i zde se ocitl vskutku pestrý mix účastníků všech možných zaměření.

Vedle klasických tematických bloků tak byly velmi zajímavé právě diskuze a workshopy, kde se setkávali odborníci rozdílné erudice – nezapomenutelný byl plenární duel [Peter Kareiva](#) vs. [Clive Spash](#). Zvláště motivující byla sekce příznačně nazvaná CONSERVATION 3.0: NEW INNOVATIONS, SOLVERS AND SOLUTIONS, kde nepřednášeli až na jedinou výjimku žádní přírodovědci, ale sociolog, programátor a angažovaná výtvarnice [Asher Jay](#). K programu přednášek byla přidružena řada odborných workshopů, které se však zaplnily záhy po spuštění registrace. Po ukončení odborné části kongresu se pak většina účastníků vydala na některou z 20 exkurzí směřujících od mokřadů NP Camargue, přes jihofrancouzské vinice až po ekosystémy Středozemního moře.

Dušan Romportl

Krajinářská dílna CZ-IALE v Nových Dvorech

Poslední dubnový víkend (24. - 26. 4. 2015) se uskutečnila další z krajinářských dílen CZ-IALE. Krajinářské dílny mají svého předchůdce v terénním praktiku CZ-IALE, které se poprvé konalo v září 2005 v Prudké u Tišnova (hlavním organizátorem by tehdy Jan Lacina). Následovala terénní praktika v krajině sesuvů (Hostětín 2006), v Litovelském Pomoraví (2007) a v Podyjí (2008). V roce 2008 proběhla také první krajinářská dílna ve Žďárských vrších (organizátor Jan Skaloš). Po Janu Skalošovi, který „vymyslel“ a připravil předchozí dílny v letech 2008-2012, převzali po kratší odmlce organizační štafetu Zdeněk Lipský z Přírodovědecké fakulty UK v Praze, Markéta Flekalová ze Zahradnické fakulty MENDELU v Lednici a Markéta Šantrůčková z Výzkumného ústavu Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví v Průhonicích.

Letošní krajinářská dílna se uskutečnila v Nových Dvorech a v okolí zámku Kačina na Kutnohorsku. Toto území nebylo vybrané náhodně; všichni tři výše zmínění lektori, které doplnil ještě Zdeněk Kučera z Přírodovědecké fakulty UK v Praze, mají k tomuto území dlouhodobé pracovní i osobní vazby. Markéta Flekalová ve své diplomové práci zpracovala návrh obnovy parku kolem zámku Kačina (Flekalová 2004). Z. Lipský, M. Šantrůčková a Z. Kučera byli součástí týmu, který řešil projekt implementace Evropské úmluvy o krajině ve venkovském prostoru v lokalitě Novodvorska a Žehušicka (Lipský a kol. 2011 a 2013). Krajinářské dílny se účastnili zejména studenti Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy a Zahradnické fakulty Mendelovy univerzity. Ve vzájemných diskuzích tak mohli zhodnotit shody a rozdíly při pohledu na tutéž krajinu očima geografů a krajinářů.

Krajinářská dílna byla zahájena v pátek 24. dubna po poledni v Nových Dvorech, kde byli účastníci rovněž ubytováni. Úvodní slovo s představením území pronesl Zdeněk Lipský. Za obec Nové Dvory účastníky přivítala paní Olga Stehlíková, která se dlouhodobě věnuje ochraně a obnově památek na Novodvorsku. Účastníkům dílny představila veřejnosti běžně nepřístupné, nicméně historicky velmi cenné budovy městysu. Navštívili jsme barokní zámek, v němž je umístěna základní škola. Vyučování probíhá v zámeckých místnostech pod barokními nástropními malbami. Druhou páteční zastávkou v Nových Dvorech byla unikátní barokní vodárenská věž, která byla v rámci záchranných prací staticky zajištěna před zřícením. Páteční program pokračoval vycházkou Novodvorskou bažantnicí k Ovčáreckému rybníku a zpět novou zástavbou Nových Dvorů. Zde bylo diskutováno několik otázek, k nimž toto území vybízí a které jsou zároveň společné mnohým jiným místům v české a moravské krajině.

Tématy byly ochrana kulturních a přírodních hodnot na příkladu barokní bažantnice, která je dnes významným biocentrem; problematika potravinářského průmyslu, zejména cukrovarnictví, nad zbořeným cukrovarem v Ovčárech; otázka čistoty vod a rybníkářství versus rekreace u Ovčáreckého rybníka, kde rybáři chovají tzv. biologickou rybu; problematika nové zástavby a rozrůstání sídel do krajiny. Večer proběhly přednášky doprovázené diskusí o historickém vývoji území a možnostech jeho zkoumání (M. Šantrůčková), vnímání krajiny místními obyvateli na Novodvorsku i v jiných částech Česka (Z. Kučera) a představení výsledků projektu implementace Evropské úmluvy o krajině, zejména možností participace místních obyvatel na rozvoji jejich krajiny a tvorbě dlouhodobé strategické vize (Z. Lipský).

Sobotní den začal přednáškou o komponované krajině Novodvorská (M. Flekalová). Poté účastníci dílny změřili parametry starých stromů v parčíku Portál před dominikánskou rezidencí sv. Anny v Nových Dvorech. Cílem je ve spolupráci s obcí vypracovat návrh na vyhlášení celé skupiny stromů, jejichž výsadba se vztahuje k zajímavým historickým událostem, v kategorii památný strom.

Po návštěvě chotkovské hrobky, v níž jsou pohřbeni zakladatelé zdejší komponované krajiny, se již všichni vydali na cestu parkem Kačina ke stejnojmennému zámku. Rozlehlý park založený na konci 18. století na místě dřívější barokní obory prošel v minulých letech nákladnou rekonstrukcí porostů, cestní sítě i zbytků parkových staveb. Výkladu se ujali M. Flekalová a Z. Lipský, kteří upozornili na zdařilé i kontroverzní (vykácení stromového rondelu) aspekty obnovy. Den věnovaný komponované krajině kolem Kačiny pokračoval prohlídkou dalších krajinných prvků. Diskutovaná témata se opět netýkala jen Kačiny, ale i širších souvislostí. V Česku je několik stovek historických parků, které jsou mnohdy i významnými přírodními lokalitami (nejinak je tomu i na Kačině, kde je park přírodní památkou, genofondovou základnou lesních dřevin a lokalitou NATURA 2000). Skloubení obnovy a údržby parku, požadavků památkové péče s ochranou přírody proto bývá mnohdy nesnadné. Sobotní den zakončil film Vladimíra Císaře o Novodvorské a Žehušické, na jehož vzniku se významnou měrou podílel i Z. Lipský. K filmu i po něm probíhala ochutnávka kutnohorských vín od místních vinařů. Ostatně malá vinice byla obnovena přímo u zámku Kačina.

Zatímco sobotní den byl slunečný, nedělní přeháňky poněkud zkrátily vycházku na Kaňkovské vrchy. Toto zajímavé dvojvrší nad Kutnou Horou poskytuje nejen krásný rozhled, ale je i dokladem zdejší dlouhé historie.

Ve středověku a raném novověku zde probíhalo intenzivní dolování stříbrné rudy, po němž zůstala řada povrchových tvarů v podobě hald, pinek a propadů. V 19. století se Kaňkovské vrchy staly předmětem intenzivní okrašlovací činnosti. Nejprve je nechal Jan Rudolf Chotek zalesnit, aby Kaňk skýtal pěkný pohled od Kačiny. Na nejvyšším bodě nechal postavit památník kutnohorským havířům svrženým do dolů v průběhu husitských válek. Koncem 19. století pak svahy Kaňku obsadily sady a na nižším vrcholu vznikla oblíbená výletní restaurace. Ta byla v minulých letech nákladně rekonstruována a vedle ní vyrostla s využitím evropských dotací masivní kamenná rozhledna, která se stala novodobou dominantou kutnohorské krajiny. V jejich sousedství se nachází další pozoruhodnost Kaňkovských vrchů, národní přírodní památka Na vrších, která představuje nejceněnější paleontologickou lokalitu příbojové facie české křídly. Na vápnité skalní podloží je navíc vázaná vzácná stepní vegetace.

Zvláště chráněné území vyžaduje management, pro který je zpracovaný plán péče. Management území však není jednoduchý, protože každá péče něco stojí. Atraktivní „opuštěné“ území láká k zástavbě, která by ovšem narušila krajinný ráz i ekologicky hodnotná stanoviště. Opět tedy obecnější problém využívání krajiny, ochrany přírody a krajinného rázu versus potřeba nové rezidenční výstavby. Protipólem ke krajině Kaňku, který využívají k rekreaci místní obyvatelé, byl Sedlec se Santiniho katedrálou Nanebevzetí Panny Marie a kostnicí, tedy příklady intenzivního cestovního ruchu, včetně mezinárodního. Celá krajinářská dílna se vyznačovala příjemnou atmosférou a při účasti cca 15 účastníků bylo možné naplnit její záměr a diskutovat v krajině o krajině. Na místních problémech byly ukázány jejich širší společenské souvislosti i podobnost s případy v jiných lokalitách, které účastníci znali ze své zkušenosti. Na závěr si tedy dovolíme vyslovit přání, aby někdo další z CZ-IALE převzal štafetu a uspořádal zase další krajinářskou dílnu v jiné zajímavé krajině.

Markéta Šantrůčková, Markéta Flekalová, Zdeněk Lipský

14. ročník semináře ÚSES – zelená páteř krajiny

Další ročník semináře zaměřeného na problematiku územních systémů ekologické stability krajiny se konal 3. – 4. září 2015 na Mendelově univerzitě v Brně. Na pořádání semináře se podíleli CZ-IALE, Mendelova univerzita, Ministerstvo životního prostředí ČR, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR a brněnská firma Ageris, s.r.o., jejíž pracovníci opět výtečně zajistili bezchybnou přípravu a průběh celé akce.

Ve středu 2. září odpoledne se uskutečnilo v zaplněné Zlatníkově posluchárně na Lesnické a dřevařské fakultě MENDELU otevřené pracovní setkání projektantů, pracovníků státní správy, škol a výzkumných institucí. V rámci setkání proběhla živá diskuse o připravované metodice plánů ÚSES pro ORP, připravovaných standardech ÚSES, o postavení ÚSES v plánu společných zařízení Komplexních pozemkových úprav a o vztahu ÚSES a Zelené infrastruktury.

V rozlehlých prostorách Auditoria maxima na Mendelově univerzitě se ve čtvrtek 4. září sešlo 101 účastníků semináře z projekčních firem, orgánů státní správy a samosprávy, univerzit a výzkumných ústavů z celé České republiky. Při prezenci obdrželi sborník příspěvků, který opět úspěšně editovala Andrea Petrová. Sborník o rozsahu 54 stran obsahuje 7 příspěvků, které jsou také na přiloženém DVD.

V úvodním vystoupení Ing. Eva Voženílková z odboru obecné ochrany přírody a krajiny Ministerstva životního prostředí ČR pojednala o aktuálních cílech, souvisejících s další tvorbou ÚSES. Jednou z priorit je využití prostředků Operačního programu ŽP 2014-2020 na tvorbu plánů ÚSES v jednotlivých ORP (obce s rozšířenou působností). Pro zpracování těchto plánů vzniká v letošním roce metodika. Možnostmi čerpání finanční podpory na ÚSES z OPŽP 2014-2020 se zabývali ve svém referátu J. Kosejk a J. Kyselka, o metodice vymezování ÚSES referovali J. Glos a J. Kocián, o přístupu ke zpracování Standardů ÚSES pojednal M. Kovář.

Percepce ÚSES a významem informací o nově založených biocentrech a biokoridorech se zabývali A. Buček a L. Černušáková, problematikou nově realizovaných prvků ÚSES J. Rom, posouzením škod vzniklých nelegální těžbou dřeva v prvcích ÚSES B. Jelínek a L. Úradníček, ekosystémovými službami Lipeňského Záhoří J. Filippová a A. Létal, využitím středního lesa v regionálním biocentru M. Horvát a Z. Poštulka.

Příspěvky I. Kyselky, D. Doubravy a J. Marténka i P. Štěpánkové pojednávaly různé aspekty vymezení ÚSES v návrzích komplexních pozemkových úprav. Velmi zajímavé a burcující údaje prezentovala P. Štěpánková. Projekty komplexních pozemkových úprav jsou v ČR dokončeny pouze v 16 % katastrálních území (18 % plochy ČR). Z projektů pro 2134 katastrálních území byla v 1685 projektech (75 %) zastoupena opatření na ochranu a tvorbu životního prostředí. Prvky ÚSES jsou obsaženy v celkem 1 593 projektech. Nejvíce jsou zastoupeny biokoridory (1 452 projektů), následují biocentra (1 233 projektů) a interakční prvky (1 082 projektů). O velkém podcenění opatření k ochraně a tvorbě životního prostředí v rámci pozemkových úprav svědčí to, že byla dosud realizována pouze na 4,7 % navrhované výměry.

V pátek 4. září se konala exkurze. Starosta obce Starovice A. Kadlec a projektant V. Řiháček (Ateliér Fontes, s. r. o.) provedli účastníky zdařilou revitalizací lokality Starovický rybník, jejíž součástí jsou i nově založené úseky lokálního a regionálního biokoridoru. Průvodcem po nově založených biokoridorech v polní krajině katastrálního území obce Nenkovice byl projektant D. Doubrava (Agroprojekt PSO, s. r. o.).

Letošní ročník semináře byl opět úspěšný, neboť umožnil kontakty odborníků různých profesí a bezprostřední výměnu informací a názorů o multidisciplinární problematice vymezování, tvorby a péče o územní systémy ekologické stability krajiny, které mají nezastupitelné místo při dlouhodobé snaze o harmonizaci naší kulturní krajiny.

Antonín Buček

Venkovská krajina 2015

Již 13. ročník mezinárodní mezioborové konference „Venkovská krajina“, kterou pořádá CZ-IALE ve spolupráci s Ekologickým institutem Veronica se konal v tradičně příjemném prostředí Centra Veronica v Hostětíně ve dnech 22. – 24. května 2014. Mezinárodní charakter konferenci zase dodávali kolegové ze Slovenska. Sborník se 16 recenzovanými příspěvky a s rozsahem 144 stran opět obětavě připravila editorka Linda Černušáková včas, takže byl účastníkům konference k dispozici.

Vyžádaný vstupní referát o krajinném rázu přednesla A. Salašová. Teoretické a metodické přístupy hodnocení krajinného rázu objasňovala také 23. 5. v terénu při vedení exkurze v krajině Bílých Karpat.

Mezioborový charakter konference potvrzuje přehled témat příspěvků: ekosystémové služby (P. Eliáš, P. Mariničová a J. Filippová), pastva jako prostředek na ochranu vzácných druhů (A. Froncová), genius loci ve vztahu k přeměnám krajiny (M. Sliacká), venkovská governance (D. W. Novák), naučná stezka generála Pernického (J. Skaloš), historie krajiny rybníků Třeboňska (J. Andreska), hodnocení významu starobylých pařezin (A. Buček, L. Černušáková), železnice ve venkovské krajině (P. Eliáš), záchrana krajových odrůd ovocných dřevin (A. Uherková, B. Jakubec), školní přírodní zahrady (I. Zlomková), změny struktury venkovské krajiny na Vysokomýtsku (V. Doskočilová, M. Šťastná).

Budoucnost konference závisí na zájmu krajinných ekologů a odborníků dalších profesí, zabývajících se venkovskou krajinou o kontakty a o mezioborovou výměnu informací.

Antonín Buček

Přírodní infrastruktura – ÚSES

Skupina zájemců o rozmanité aspekty projektování a tvorby územních systémů ekologické stability krajiny se opět pravidelně jednou měsíčně (vždy ve čtvrtek v 17.00) scházela v brněnském Domě ochránců přírody při diskusích u kulatého stolu. Diskuse pořádá Pracovní skupina pro plánování krajiny CZ-IALE ve spolupráci s Regionálním sdružením ČSOP Brno a Ekologickým institutem Veronica.

Témata a garanti diskusí ve 2. pololetí 2014 a v 1. pololetí 2015:

- 2. 10. 2014: Tvorba ÚSES v Brně v letech 2010 až 2014 a perspektivy další realizace. (Ing. Eva Blahoňovská)
- 13. 11. 2014: Biogeografické regiony ČR a ÚSES. Autorský komentář k nově vydané monografii. (RNDr. Martin Culek, PhD.)
- 11. 12. 2014: Rozšíření regionálního biocentra Ráječek – koncepce, projekt, realizace. (doc. Ing. Petr Kučera, PhD.)
- 29. 1. 2015: Realizace ÚSES na Břeclavsku. (Ing. Jan Vybíral)
- 26. 2. 2015: Evropská úmluva o krajině a ÚSES. (doc. Ing. Petr Kučera, PhD.)
- 19. 3. 2015: Nové poznatky o růstu dřevin v biokoridorech. (Ing. Boleslav Jelínek, PhD., doc. Ing. Luboš Úradníček)
- 16. 4. 2015: Standardy ÚSES. (Ing. Michal Kovář, PhD.)

Diskuse u kulatého stolu umožňují výměnu informací a tříbení stanovisek. V adresáři je 40 zájemců. Pokud máte zájem o zasílání pozvánek na další setkání, kontaktujte Ing. Lindu Černušákovou, která diskuse u kulatého stolu organizačně zajišťuje (nepojmenovatelna@gmail.com).

Antonín Buček

Právě vyšlo

Letošní třetí číslo časopisu Životné prostredie (ročník 49, č. 3/2015), který vychází v Bratislavě, je tematicky věnované stromům ve vztahu k člověku a také stromům v krajině. Z obsahu vybíráme:

- J. Supuka, M. Pejchal, G. Kuczman: *Stromové dedičstvo v kultúrnej krajine a dendrologických objektoch*
- R. Vlček, P. Salaš: *Ovocný strom jako historické zrcadlo života člověka a krajiny*
- Lukáčik, I. Sarvašová: *Stromy v lesoch, ich produkčný a ekologický význam*
- Ľ. Feriancová, P. Uhrin: *Stromy v mestách, ich rastové prejavy a uplatnenie v komponovaných vegetačných celkoch*
- E. Zahradníková: *Stromy – ich životnosť, genofond a chimerizmus*
- Z. Rózová, D. Halajová, M. Biľušová: *Symbolika a liečivé vlastnosti stromov*
- J. Gáper: *Choroby stromov*
- K. Demková: *Vývoj nelesnej drevinovej vegetácie v krajine na príklade Bielych Karpát*
- Z. Lipský: *Ochrana dřevin a památné stromy v České republice*
- M. Krištof: *Spoločenská hodnota a ochrana stromov v legislatíve ochrany prírody na Slovensku*
- M. Klemensová: *Historie a současnost alejí v kulturní krajině České republiky*

Zdeněk Lipský

Kalendář akcí

12/2015

- 1. 12. I. Konference Naše příroda: **Péče o bývalé vojenské prostory**. Olomouc. Více informací [zde](#).

5/2016

- 24-26.5. 2016 - **International symposium Ecosystem services: Their contributions and relevance in urban environments**. Tours, France, link: <http://se-urbains2016.sciencesconf.org/>

6/2016

- 14.-16.6, 2016 - **CHeriScape Final Conference V: LANDSCAPE IN IMAGINATION AND THE VIRTUAL FUTURE**. June, Newcastle, UK, link: <http://www.cheriscape.ugent.be/conferences/conference-5/>
- 22. - 24. 6.2016 - **Ecosystem Services - Landscape Ecology Integrative Role**. Varšava. Více informací [zde](#).
- 29.6. – 2.7.2016 - **Landscape Values: Place and Praxis**. June 29 – July 2, 2016, Centre for Landscape Studies, National University of Ireland, Galway, link: <http://www.conference.ie>
- 29.6. – 1.7.2016 - **Krakow Landscape Conference 2016: Landscape as impulsion for**

culture: research, perception & protection in Krakow, Poland, link:
<http://www.clc.edu.pl/>

7/2016

- 17-23.2016, 2016 - **International Summer School on Alpine Plant Life**. Furka Pass, Switzerland, link: [http://www.alpfor.ch/Alpine Ecology_PSC_2015.pdf](http://www.alpfor.ch/Alpine_Ecology_PSC_2015.pdf)

8/2016

- 29. 8 - 1. 9. EcoSummit: **Ecological sustainability: Engineering change**. Montpellier, France. Více informací [zde](#).

9/2016

- 27-30.9. 2016 - **World Congress Silvo-Pastoral Systems 2016: Silvo-Pastoral Systems in a changing world: functions, management and people**. Évora, Portugal, link: <http://www.silvopastoral2016.uevora.pt/>
- 28-30.9. 2016 - **Forum Carpathicum 2016: Future of the Carpathians: Smart, Sustainable, Inclusive**. Bucharest, Romania, link: <http://www.forumcarpathicum.org/>

10/2016

- 5-7.10 2016 - **Mountains 2016: X European Mountain Convention. I International Conference on Research for Sustainable Development in Mountain Regions**. October 5-7, 2016, Bragança, Portugal, link: <http://cimo.esa.ipb.pt/mountains2016/>

1/2017

- **8th Biennial International Biogeography Society Conference**, Salvador, Bahia, Brazil.

Bulletin CZ-IALE, Zpravodaj České společnosti pro krajinou ekologii

(Regionální organizace IALE České republiky), www.iale.cz

Vydává CZ-IALE pro interní potřebu svých členů. Redakce: CZ-IALE, Benátská 2, 128 01 Praha 2.

Odpovědný redaktor: Zdeněk Lipský, e-mail: lipsky@natur.cuni.cz;

Technický redaktor: Dušan Romportl, e-mail: dusan@natur.cuni.cz

Číslo 2/2015 vyšlo 15.11.2015